

A Járószék

Illusztrált hadi tudósítás.

A. L. rajza.

D. HOBE & CO
LIKOR KÜLÖNLEGESSÉGEI

HOBE TRIPLE SEC
HOBE CHERRY BRANDY
HOBE CRÈME D'ANANAS
HOBE CRÈME DE BANANE
HOBE CRÈME DE CACAO
HOBE CRÈME DE MENTHE
HOBE CRÈME DE VANILLE

SPEZIALITE
HOBE GRAND MONARQUE

HÖLGYEKNEK LEGJOBBAN AJÁNLJUK A

KRIEGNER-FÉLE

AKÁCIA-SZÉPÍTŐ-

SZEREKET

AKÁCIA-KRÉM 2 K, SZAPPAN 1-20 K,
POUDER 1-20 K. — Kapható mindenütt.

BARAKONYI **KOVÁCSY FERENC** BORTERMELŐ

Sajáttermésű TOKAJHEGYALJAI borairól.

SZŐLŐK :: TÁLLYÁN :: PINCÉK

Valódi garantált tiszta Tokaji borok minden
előkelő bor- és csemegeüzletben kapható.

KIÁLLITÁSI KITÜNTETÉSEK:

Szeged	1876	S.-A.-Ujhely	1881	Budapest	1896
Páris	1878	N.-Kikinda	1884	Páris	1900
Székesfehérvár	1878	Budapest	1885	Pozsony	1902
Kassa	1880	Brüsszel	1888	Pécs	1907

Vezérképviselő:

KARÁCSONYI FERENC BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 10.

A Társaság RÉSZÉRE HIRDETÉSEK FELVÉTELEK A LAP KIADÓHIVATALÁBAN:
RITZ-SZÁLLÓ, BUDAPEST.

Racz Daniel

*Budapest,
IV., Kiggyó-utca 2.*

A BIKSZÁDI VIZ

szerencsés vegyi összetételénél fogva hatásában
felülmúlja a gleichenbergi, emsi, seltersi vi-
zeket. Ideálja a lugos-sós ásványvizeknek
s igazi gyógykincs a szenvedő em-
beriség számára. Idült hurutos
bántalmak, vesekő, angol-
és görvélykór pompá-
san orvosolhatók

Kitűnő asztalviz.

vele.

Kitűnő asztalviz.

Nedves lábak

ellen csak úgy védekezhetünk, ha a
bakancsot, csizmát a rég bevált izoláló
hatású „CAMPOLIN” törvényileg
védett vízhatlan bőrkenőccsel kenjük.

Kérjen prospektust az egyedüli gyártója:

**Krayer E. és Társa cégtől, Budapest,
V., Váci-ut 34. szám.**

Fiókok: V. kerület, Váci-ut 6. szám és IV. kerület, Királyi Pál-utca 20. sz.
(Kálvin-tér mellett). — III. kerület, Flórián-tér 18. sz. — Ujpesten: Árpád-ut 40.

Téli divat.

Földszint: bársonyok, posztók, divatkelmék
és selymek.

Első és második emelet: utcai-, séta- és
estélyi ruhák. Prémárúk, bundák, szőrme-
garnitúrák, echarpes és karmantyu.

ÁRVAY JÁNOS ÉS TÁRSA

CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI UDVARI SZÁLLÍTÓ

BUDAPEST, V., BÉCSI-UTCA 9. SZÁM.

ALAPITTATOTT 1849.

LITTKÉ

Casino
for England
Cremant Rosé
Sport

A Társaság

SZÉPIRODALMI ÉS KRITIKAI HETILAP

A PARK-KLUB, AZ URI-KLUB, A GOLF-KLUB, A MAGYAR UNIO-KLUB ÉS A POZSONYI URI-KLUB HIVATALOS LAPJA

FŐSZERKESZTŐ: DOBAY ISTVÁN DR. – TÁRSSZERKESZTŐ: SZÉNÁSY SÁNDOR DR. EGYETEMI MAGÁNTANÁR.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, RITZ-SZÁLLÓ. – TELEFONSZÁM: 60-88.

II. évf.
46-dik szám.

Előfizetési árak: egy évre 18 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 kor. Egyes szám ára 40 fill.

Budapest,
1915 november 18.

Ferdinánd bolgár cár.

FERDINÁND CÁR.

Irta NÁDASDI BAÁN ACHILLES.

A bolgár dicsőség háromszinü zászlaját büszkén lobogtatja a világháboru vihará. Egy lelkes, vitéz hadsereg a Ferdinánd cár nevével indult a harcba, hogy kicsiny hazája annyiszor megálmódott nagyságát vérevel váltsa valóra és meghaljon az életért, a melyhez jogot formált a szabadság nevében. Harminc évvel ezelőtt már folyt ez a vér, akkor is a szabadságért, az életért, a mit sajnált tőle a felszabadító Oroszország és megirigyelt az álnok szomszéd, Szerbia. Akkor is magasra csapott a láng, Bulgária minden zugában égett s mi akkor is szeretettel kísértük e nép hősi küzdelmét, mely szintén az Ural tájékáról jött s hosszú századok elnyomatásával épp úgy megbűnhődte a multat és a jövődőt, mint mi a Duna-Tisza közén.

Most ismétlődik a történelem és a bolgárok újra győznek, Ferdinándcár nevével az ajkukon... Bulgária legendás korát éli a san-stefanói szerződés óta és megadta számára Isten különös kegyelme, hogy Battenberg Sándor után Kóburg Ferdinánd ülhetett trónjára. Az első fejedelem, a nagy német herceg után Murány grófja következett, a kihez mi magyarok mindig különösebb vonzódással viseltettünk csaknem három évtizedes országlása óta. Hiszen Koháry-vér folyik ereiben, Koháry Antóniának leszármazottja ő is, a kinek az édesapja éppen az idén száz éve lett magyar

herceg, a leggazdagabb ebben az országban. Roppant vagyont vitt Antónia mint egyetlen gyermek hozományul Kóburg Ferdinándnak, a most uralkodó cár ősének, de e vagyonnál is erősebb kötelék a vér, mely a bolgárok cárját hozzánk fűzi. És a föld. A gyönyörű föld, a hol otthon van Murány grófja, a hová hazajön a gömöri vadász, ki egykor mint ifju huszártiszt csinált végig hadgyakorlatokat nálunk és a kit mindenütt nagyon szerettek a magyarok.

Óh, hatalmas a vér ereje! És talán nem is úgy történt volna minden, a hogy történt, ha nem magyar

vér serkenti Ferdinánd cárt cselekedeteiben. Mert már a bolgár fejedelmi szék elfoglalása is nagyon nehéz dolog volt. Battenberg Sándor után, kinek emléke mitosszá nőtt a nép és hadsereg körében, nehéz volt elhinni, hogy akadhat egy másik fejedelem, a ki szintén népszerűvé tud lenni. És, ime, Kóburg Ferdinánd ugyanazon a magaslaton áll ma, sőt a körülmények folytán talán még magasabban, mint I. Sándor fejedelem Szlivnica után. Szlivnica diadalmos vezérét néhány hét alatt az egész művelt világ megismerte és tiszte-

lettel emlegette a Battenberg Sándor nevét. Kicsiny nép vezére volt, de lelkes vezére, a ki a hadsereget egészen föl tudta villanyozni. Most ugyanezt cselekszi Ferdinándcár, nem két kis ország epizódyszerű háborújában, hanem mint a világháboru véres drámájának egyik jelentős szereplője, a ki — épp úgy mint dicső utódja — a mozgósítás óta csak győzött és a kinek tagadhatatlanul nagy része van benne, hogy Szerbia, ádáz ellensége, immár csak volt, hogy Nis és Üszküb tornyain már bolgár zászlót lenget a szél.

Több mint ötszáz évig nem volt független ország Bulgária. És hogy visszanyerte függetlenségét, két ilyen fejedelmet szemelt ki számára a Gondviselés. Mintha megbánta volna hosszú mostohaságát, most két kézzel áldja. Mert a Ferdinándcár uralkodása áldás az

országra. Ideáljai ugyanazok mint népéé s szent meggyőződésként hirdette 1908 iki trónbeszédében is a szobranje előtt, hogy csakis a maga erejébe vetett bizalom teszi képessé a nemzetet megpróbáltatások elviselésére és csak ez segítheti a boldogsághoz vezető uton.

Nem rajta mult, hogy békés munkáját megzavarta a világpolitika. De a mikor látta, hogy fegyverhez kell nyulnia jogai megvédésére, ugyanazzal az erős elhatározással bontotta ki a zászlót, mint harminc évvel ezelőtt nagynevű elődje. És harcolt mint fejedelemhez

Boris bolgár trónörökös.

illik, bátran, hittel és bár meg kellett érnie egy hűtlen szomszéd árulását, nem csüggedt el és ismét csak a nemzet önerejébe vetette bizodalját.

Nem sokáig kellett reménységből táplálnia magát Bulgáriának. A világháboru sodra ott is magával ragadta a lelkeket és ellenállhatatlanul huzta felénk Ferdinánd cár szívet. Talán nem is annyira a cárét, mint Murány grófját, a Koháry Anna dédunokájának szívet, a melynek dobbanásában magyar vér zenéje lüktet. És ez a vér: erő, ez a vér: győzelem és dicsőség. A bolgár nép története sokban hasonlatos a magyar nemzetéhez. Bulgáriának is voltak valamikor hatalmas cárjai és a bolgár nemzet is rabigába görnyedt századokon át. A feltámadás azonban elkövetkezett mindakettő számára. És most a Morava partján, túl Nisen, Kragujevácon, túl az összetört szerb gögön, találkozik a két testvérnemzet serege. Még a lobogójuk is egyforma színekből való. A bolgár hadak élén Ferdinánd cár jár és mi egetverő éljennel köszöntjük benne nem a cárt, hanem Murány grófját, a görgényi vadászt, az egykor daliás ifju magyar huszárt, a kibben büszkén, szeretettel látjuk a Koháryak sarjadékát, magyar vér dicsőségét.

Igen, mi büszkék vagyunk Ferdinánd cárra. És míg homlokára fonjuk véres diadalok babérkoszoruját, szemünk a jövőbe lát, a béke országába, a mikor Nagy Bulgária edzett trónján ül Murány grófja és eltörpül körülötte a Balkán irigysége. A mikor győzelmes katonáiból újra derék, dolgos földmivesek lesznek és új generációk boldogulásáért fognak munkálkodni. Ez a munka közös feladat lesz, közös kincse mindnyájunknak, a kik áhitozzuk a békét.

Harminc évvel ezelőtt, a mikor már Battenberg Sándor Pirothban állt, új csillag tűnt fel az égen, a melynek származásán tudós csillagászok törték a fejüket. Az egyik föltevés az volt, hogy két homályos csillag létezett az ég ama tájékán, melyek elébb láthatatlanok voltak. Ez a két csillag aztán egymásra talált utjában. Összecsapott, ez által irtóztató hőség keletkezett s meglátták mindenek szemei az új csillagot.

Hát igen, egymásra talált a két csillag. Két lobogó, melynek ugyanaz a színe, ugyanaz a varázsa ebben a nagy összeütközésben, a mit világháborunak nevez a Huszadik század, de a mi nem más, mint az Igazság és a Hamisság harca. És már tisztulnak a fellegek a látóhatáron, egy-két vézárpor még és soha nem látott fényben ragyog az Igazság az égen. És akkor mi, magyarok, az öröm ujjongásában sem feledkezünk meg bolgár testvéreinkről és tudni fogjuk, micsoda közös céljai vannak Magyarországnak és Bulgáriának az elkövetkező évtizedek során. Nagy munka vár reánk, a béke munkája, melyben a Balkánon találkozunk egy intelligens, derék néppel és ezt a munkát Szófiában Ferdinánd cár fogja irányítani. Az ő erős keze, okos politikája és magyar

véré biztosítéka annak, hogy a két testvérnemzet megérti egymást mindenben s a mit két véres esztendőben adózott a jövő boldogságáért, busás kamatokkal térül meg fiaink számára. És biztosítéka lesz annak, hogy a Balkán, a mit sokáig Európa tüzfészkeének neveztek, nem az lesz többé, hanem áldott föld, édene soha nem remélt gazdagságnak. Kéz a kézben s melettünk török testvéreink segítése, meg hozza végre a Balkán reneszánszát s nem lesz többé hatalma semmi gonosznak mi rajtunk. Erőt, boldogságot fog jelenteni a Balkán, melynek szívében minden népek tiszteletét kiviva, fog uralkodni Battenberg Sándor méltó utóda: Kóburg Ferdinánd.

A hivatalos jelentések, melyeket a bolgár vezérkar röpit világgá, mindmegannyi ujjongó himnusz. Mint egy görög

sorstragédia, telik be Szerbia végzete, a bűnös meghal a ki vakmerő volt szembeszállni a világgal, most eltűnik a világ színpadáról. És ebben a rettentő igazságszolgáltatásban a végzet egyik ostora a Ferdinánd cár kezében van és ennek az ostornak a csapásai égethetik legfájdalmasabban Szerbia lelkiismeretét. A megcsalt barát igazságos bosszúja ez, melynek dörgő szavára megfagy a vér Petárban, a ki reszketeg lábbal, ijedt tekintettel fut az Igazság előtt.

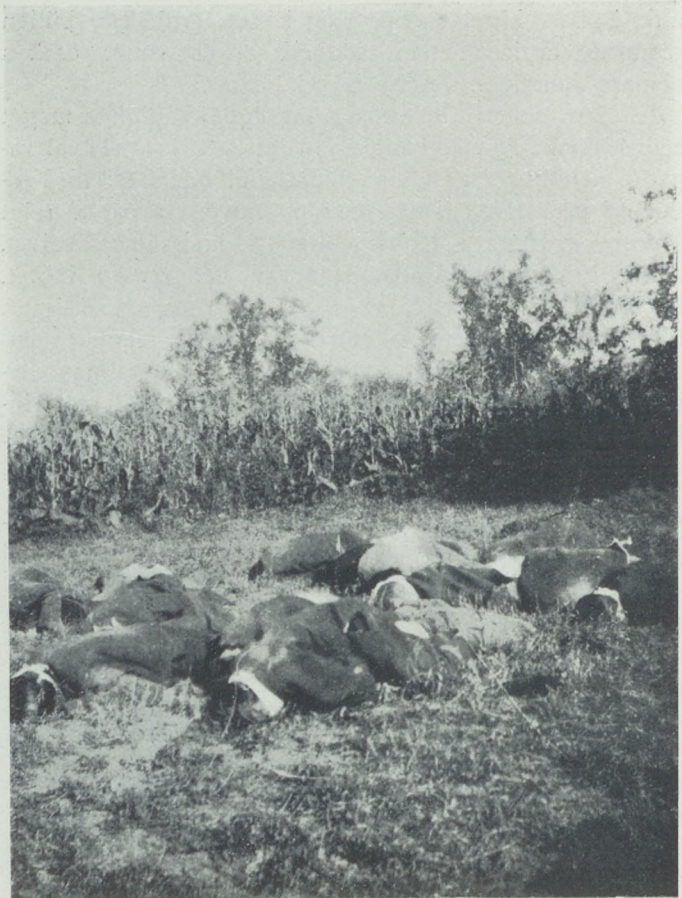
Macedóniát pedig Ferdinánd cár újra koronájához fűzi s érvényt szerez jelszavának: Bulgária a bolgároké.

Cyryll bolgár királyi herceg.

Terepnehézségek Szerbia hegyei között.

A déli harctérről: Kivégzett szerb kémek.

A CSÁSZÁRNŐ KATONÁJA.

Irta BÖNYI ADORJÁN.

I.

A kandeláberek ragyogó sárga fénnel, folyó arannyal tömték tele a termeket; a nők ezernyi illatszere buján keveredett össze a császári kert tavaszi virágzagával, mely a tárt ablakokon jött be vendégségbe; a nagyterem erkélyzetén a rejtett zenekar álombeli muzsikával ejtette mélévára a sziveket; a sima tükörpadlón lassan és ünnepélyesen keringtek a párok táncos lábai.

Felicián elhagyottan üldögélt egy távoli kereveten, mely hindu selyemmel volt betakarva és kétoldalt üde pálmafák állottak őrt mellette. Kicsit kényelmetlenül érezte magát, kicsit boldog volt, egy hónapja alig, hogy magára öltötte a császári gárdisták azurkék uniformisát és ime, ma már meghívást kapott az udvari bálra.

Elszorult szívvel itta be a fényt, a ragyogást és a fejedelmi zenekar zenéjét; a nők szépsége, a férfiak ragyogó plasztronjai és a tündöklő uniformisok, az ajtónállók ünnepélyes csoportjai egyszerre eszébe juttatták a duplatetős falusi kuriát, hol egyszerű jómódban egy öreg házaspár üldögél most a lámpa mellett; kékszemű öreg ember és ezüstfejű öreg asszony, kik boldogan mosolyognak az ő nagyszerű ivben induló sorsa fölött; a kik csaknem mindenüket áldozták valaha azért, hogy ő most ide jutott; Istenem, az apja hajnalban már künn jár az aratók közt, az anyja megszükíti a cselédek számát, csak-hogy bőven teljen a fiunak fényes uniformisra, fekete hátszlóra és a drága ételre a fővárosban. Most összegudgják fejüket az olcsó lámpafénynél és valamelyikük felsóhajt a hangtalan éjszakában:

— Ki tudja, lelkem, talán még gárdaezredes is lehet a mi fiunkból.

A másik bölint rá és fölnezi a császárnő aranyrámás képére a kopott falon:

— Bizony. Mert ő császárnő katonája! — mondja áhitattal és csaknem keresztet vet a komoly asszonyi pillantás előtt, mi a fejedelmi arc hú másáról sugárzik feléje.

Felicián fölegyenesedett, pompás alakján megfeszült a kék kabát az aranyos sujtásokkal és ezüstsarkantyuját összepengette és füttyörészni szeretett volna boldogságában.

Egyszerre valahol tompa gongütés hangzott; azután még egy és azután még egy. Felicián felállott. A zenekar játéka elhalkult és olyan ünnepélyes lett, mintha a mennyekből zengene; a csoportokba verődött emberek egyszerre széteszlottak és feszes arccal igyekeztek meghúzódni a falak mellett; az ajtónállók ezüstpalcájukat egyszerre emelték; az ajtók jobbról és balról is feltárultak; a baloldali nagy fehér ajtó előtt az ezüstszinruhas lakáj háromszor egymásután kopogtatta meg a padlót pálcájával. Felicián katonásan állott; tudta, mit jelent ez: a császárnő jön!

A zene tovább játszott, a párok tovább siklottak a padlón, mely barna tükörlaphoz volt hasonlatos; a császárnő akarta így, hogy ne szakadjon félbe miatta a multság; minden szem a fehér ajtóra szegeződött; és a fehér ajtóban alig pár perc múlva egy kicsiny, szőkehajú, törékeny asszony jelent meg és mosolyogva nézett körül.

A császárnő.

Körülnézett; kicsit állt az ajtóban; egyszerre megnepesedett mögötte a háttér; az udvarhölgyek fehér toalettjei tüntek elő és az udvari méltóságok rendjeles melleikkel. Közel a fejedelemasszony mögött egy magas, barna, rendjeles és keményarcu férfi; Felicián egy percig tünődött: miért nézi a kancellár a fejedelemasszony profilját olyan elégyülten? Azután elmosolyodott és a kósza

pletykákra gondolt, a melyek szerint őexcellenciájának tulságosan nagy befolyása van a császárnőre.

A császárnő lassan elindult az ajtóból Felicián állt és figyelte. Eddig csak messziről látta őt, parádékon, vagy ünnepi misén a koronázó templomban, vagy a mikor Ófelsége kilovagolt és ő fegyveresen tisztelgett a gárdaórség élén a kastély előtt. Most állt Felicián és figyelte. A császárnő lassan jobbra kanyarodott, kedvesen elkerülte a táncoló párokat, elment a fal mentén feszesen, sorban álló férfiak mellett, valami lágy, folytonos mosollyal nézett a fiatal hölgyekre, a kik daliás tisztek karján keringtek a csillárok alatt; talán egy kis fájdalom is volt ebben a mosolygásban. Felicián állt és kiszámitotta magában, hogy a szóke asszony alig két lépésre előtte fog elhaladni és a szive egyszerre elkezdett dobogni és forrón tüzelt az arca, mert Felicián alig volt több huszonkét esztendősnél.

A császárnő a legyezőjével, mit könnyedén tartott jobbján, a balkezét ütögette enyhén a tánczene taktusára és lassan jött arrafelé, a hol Felicián állott. Felicián mellén feszesre domborodott az azurkék kabát az ujjnyi széles aranyaszomántokkal, a hófehér nadrág széles sujtására szoritotta ujjait és a lakkcsizmák sarkán pontosan simult egymáshoz a két sarkantyú. Mereven és feszesen és felemelt fővel és kipirult arccal állt Felicián és mozdulatlanul és karcsuan, mint egy jegenye.

— Még öt lépésre van tőlem, — számitgatta magában a gárdahadnagy. Már csak négy, már csak három...

És a szeme odatapadt a szóke kis asszony arcára.

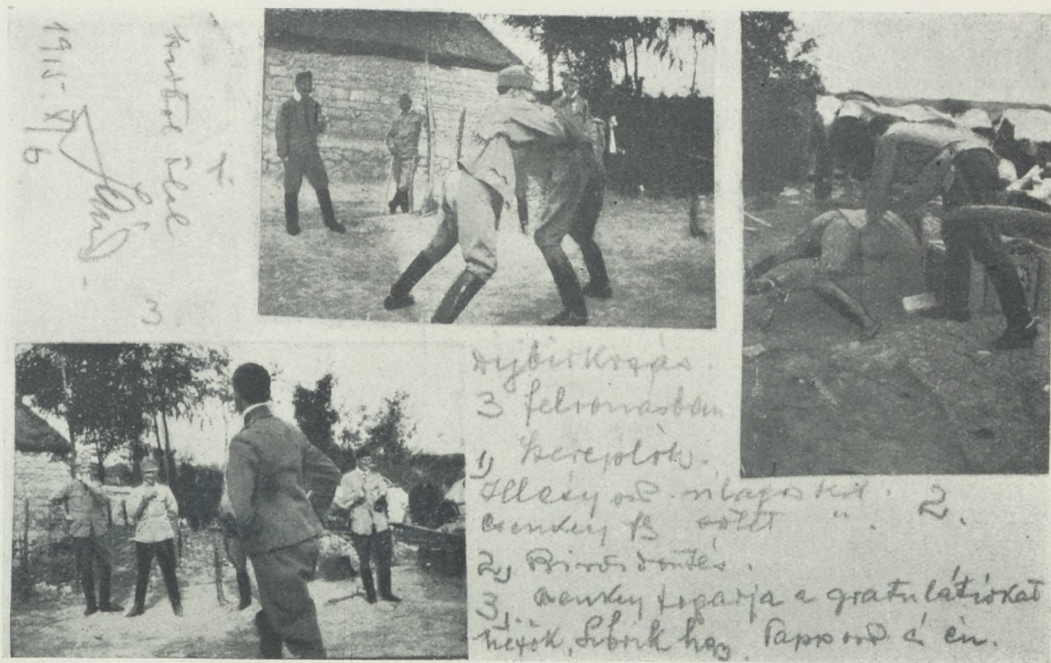
— Neki van a legszebb haja az országban... és nem igaz, hogy párisi pudert használ... a bőre üde, mint egy kis leánynak... milyen törekeny, milyen fiatal... és már harminckét esztendősné lenne! — szaladt át mindez a Felicián agyán gyorsan és egyszerre.

A császárnő már csak két lépésre volt. Már csak egy lépés. És a táncolókat nézte még mindig. Akkor éles kis koppanás hangzott egyszerre, zörgő, ijedt, halk koppanás: a császárnő elejtette a legyezőjét. Az elefántcsontból készült kis hűsítőszerszám leesett, pontosan a gárdista és a fejedelemné közé.

Felicián egy egészen rövid pillanatig megszeppenve állt és tétlenül. Azután villámgyorsan lehajolt, fölvette a legyezőt, egy kicsit meghajtotta a fejét és az ujjai reszketve fogták a legyező csücskét, a mikor átnyujtotta a kis szóke asszonynak, a kinek ebben a pillanatban csak a vékony kis cipőjét látta és azt is ködös szemmel és megzavarodva.

Azután érezte, hogy a legyező megmozdul a kezében, rövidre rá azt is, hogy már nincs a kezében. Akkor felegyenesedett újra.

A felséges asszony még ott állt előtte. Mind a két kezével végigsimitotta a legyezőt, kinyit nagy kék szemével ránézett Feliciánra, szája most nem mosolygott és a szemében Felicián mintha mély, messzi tüzet látott volna lobogni.

Az északi harctérről: Prónay Sándor huszárcapitány levelezőlapja
A Társaság-hoz.

A szóke fej azután egy rövid mozdulatot tett; kecseset, hideget, köszönőt; a szemek végigsiklottak a kék kabátban, a fehér nadrágon és a lakkcsizmákon; egy gondolatnyi idő és a császárnő már tovább ment könnyű és leányos lépteivel, szóke, nehéz kontyával és fehér válláival, mik fiatal teste szépségét hirdették árulkodón az esti toalettéből.

Felicián állt és utána bámult és a szive olyan sebesen dobogott, mint a diszszázad élén szokott peregni a hangoszavu dob dobolása. A szemei egy kis pontot kerestek a padlón maga előtt, egy tenyérnyi helyet, hol az imént a fehér legyező hevert, a legyező, kicsiny játékszer, kedves asszonyi portéka, császárnő legyezője...

Valaki a karjába öltötte magát a karját.

— Ah, te aztán szerencsés egy fickó vagy — mondta a jövevény, barátja Feliciánnak, gárdista, szép szóke fiu.

És azután mások jöttek, ketten, hárman és többen is és mind gratuláltak Feliciánnak és Felicián nem is nagyon értette, miért van mindez és zavartan mosolygott és szeretett volna épp e percben megszabadulni tőlük és lopva nézett a szóke kis asszony után, a ki már a terem másik végén járt a kíséretével.

Itt még egy kicsit megállt a császárnő. Mielőtt elhagyta volna a tánctermet, mintegy bucsupillantással nézett végig a táncolókon. A fejét lassan félkörben mozgatta, a pillantása általsiklott a fejek között, végigsimogatta könnyedén az egész társaságot; Felicián nézte és figyelte; most, igen, most a kék szemek tekintete erre fordult; a két nagy, lányosan tágranyilt szem rövid sétáján

Kardos Rózi és Juci

fényképezési műterme

Budapest

IV., Váci-utca 11/b.

kis pihenőt tartott; Felicián meg sem mozdult; magasan és karcosan és égő szemmel állta a távoli tekintetet; a kék szemek a szemébe néztek; azután az ajkán érezte azokat; azután a mellén; a kis szőke asszony tetőtől-talpig végignézte; a fehér legyező idegesen és kis lendülettel mozgott a keztyüs kezekben; Felicián érezte, hogy arcán egy vérhullám szalad keresztül; azután . . . azután a császárnő megfordult és kíséretével együtt elhagyta a termet.

II.

A kancellár kezét fogott Abel lovaggal, a ki a császári udvar főudvarmesteri címet viselte. A kancellár arca hideg és nyugodt és kifejezéstelen volt, mint mindig, de keskeny és kemény szája körül furcsa, ideges kis vonal mozgódott.

— Hivattál, kegyelmes uram, — mondta a lovag, miután helyet foglalt egy goblenpárnás rokokófotelben.

A kancellár mindkét kezét összetette az ölében.

— Valami rettenetes dolog történt, — mondta halk és hideg hangján és szeméit lehunyta. Valami, a mire egész pályafutásom alatt nem akadt példa.

Abel lovag kimeresztette a szemét és várakozott.

— A felséges asszony ma délelőtt azt üzenté ki nekem, hogy nem fogad. A feje fáj, nem jól érzi magát és így tovább. Már ez maga is . . . olyan valami, a mi nem történt meg köztünk soha. És azután . . .

Abel lovag feszülten figyelt:

— És azután?

— És azután . . . alig tíz percre rá . . . kilovagolt.

Az udvarmester nem értette:

— És azután?

A kancellár türelmetlenül kapta fel a fejét.

— Ej, hát nem értesz? Engem nem fogad és sablonos kibuvót keres és tíz percre rá kilovagol. A kinek a feje fáj és a ki rosszul érzi magát, annak nincs szüksége sétalovaglásra.

Már értette Abel lovag. Meghökkenve nézett a kancellárra és hallgatott.

— Mire magyarázod ezt, kegyelmes ur? — kérdezte félénken.

— Másra nem magyarázhatom, mint a mit jelent, — mondta a kancellár és erősen megszorította a velencei papírvágó kést, melyet a kezében tartott játszadozva. Nem szabad Abel, hogy a befolyásunkat elveszítsük.

Abel lovag bólintott. Ez igaz. Nem szabad, hogy a kis szőke asszonynál befolyásukat elveszítsék.

Két esztendeje alig, hogy a férje meghalt — folytatta a kancellár. Azóta a pozícióm erősen tartom. És úgy látszott egészen mostanig, nincs és nem is lesz semmi baj. És most . . . Én ismerem az asszonyokat, Abel. Tudod-e mit jelent ez az egész dolog? Ez egy új férfit jelent, Abel. Egy új férfit, érted-e, Abel? Egy új férfit és ezzel új befolyást és ezzel . . . mindnyájunknak a letünését.

Abel lovag arcán könnyü verejték csillámlott.

— Egy új férfit. Gondolod ezt, kegyelmes uram? És vajjon ki lenne ez az új férfi?

A kancellár vállat vont.

— Hiszen ha ezt tudnám . . .

Aztán egészen csendesesen mondta:

— Ezt meg kell tudnunk, Abel.

Az északi harctérről: Négy Haidekker testvér egy fedezékben.
Tüköry Dénes huszárkadett felvétele.

Az udvarmester bólintott.

— Igen, ezt meg kell tudnunk.

És hozzátette:

— De hogyan?

A kancellár gondolkozott.

— Várj, Abel, Valamit gondoltam. Két nap múlva nagy maszcabál lesz a Redoutban. Emlékszel, a télen mindenáron el akart menni az álarcosbálba. Akkor alig tudtuk lebeszélni. Nos, majd most nem fogjuk lebeszélni. Abel lovag rábámult.

— Igen. És aztán?

— Aztán oda elkisérjük. És nem fogjuk akadályozni, hogy azt tehesse, a mit akar. A bálon minden tiszt bizonyosan ott lesz és minden valamirevaló férfit ember. Majd meglátjuk aztán, kiről is van szó . . . És akkor . . .

— És akkor?

— Ej, hát vannak még török és vannak még gazemberek az országban . . . A mi ezután következik, annál mi sem lesz könnyebb.

Kezet fogtak. Abel lovag keze reszketett, de a kancellaré hideg és kemény és erős volt, mint mindig.

(Folyt. köv.)

APOLLO

a ROYAL-SZÁLLÓ épületében
az előkelő társaság mozgóképszínháza.

Esterházy Miklós herceg és Zichy Aladár gróf vörös kereszties főmegbízottak szemleuton a délnyugoti harctéren.
Balról-jobbra: Radvánszky Albert báró főmegbízott-helyettes, Thomann Miklós főtörzsorvos, Armee-Sanitätsschef, Esterházy Miklós herceg, Szmezsányi György főmegbízott, Zichy Aladár gróf és Hornyánszky Ágost megbízott.

A KALMÜK ÖRDÖG.

Irta UJHELYI NÁNDOR.

A család a sötét szobában ült és félt. A falu végéről puffogás hallatszott és hangos orditózás. Csend lett künn, a szobában halk zaj támadt, mintha apró kis dominókockák ütődneek össze: a családtagok fogai vacogtak. Legifjabb Salamon sírni kezdett, az öregebb Salamon rekedt hangon kiáltott rá, míg ifjabb Salamon az ablakhoz sompolygott. Kinyitni nem merte, így csupán hosszú orrát rányomva a piszkos üvegre, leskelődött kifelé a falusi utcára.

Künn a hold fénylett és rémes árnyak jelentek meg a fehérre meszelt szoba falán, szemközt az ablakkal. Legifjabb Salamon most már üvöltöni kezdett, anyja, öreg Salamonba kapaszkodva, ijedten zihált. Az árnyak orosz katonák voltak. Az ablakon erősen kopogtak. A szobában csend lett, a gyermek is elhallgatott. Hallani lehetett, a mint a család tyukja a szögletben berzenkedett. Most már az ajtót döngették. Ifjabb Salamon — csupa elővigyázatból — négykézláb az ajtóhoz kuszott, félretolta a závárt, hátraugrott a szoba mélyébe. Az ajtó előtt egy puska lövés hallatszott, mindnyájan kétségbeesve kezdtek kiáltozni rossz, galíciai oroszszággal:

— Tessék, szabad.

Az ajtót berugták, bűzös füstű fáklyák rőt fénye világított be a szobába. Az öregebb és legifjabb Salamon és Ráchel, az anya, összebujva ültek a faasztal mellett, míg a mintegy negyvenéves ifjabb Salamon nagyon különös helyzetben, mit négykézlábvaló guggolásnak lehet nevezni, helyezkedett el az egyik sarokban a család tyukja mellé, mely állat rémülten kotkodácsolni kezdett a fáklyák fényének hatása alatt.

Az orosz katonák betolngtak a kis szobába. Hárman voltak. Magas kucsmájuk, szőrrel benőtt pófájuk, lapos orruk láttára a bentlevők szorongattatása még erősebb lett.

— Kik vagytok? — kérdezte az egyik.

— Zsidók vagyunk, nagyságos ur, — nyögte kissé felemelkedve az ifjabb Salamon, míg az öregebb hozzátette:

— Szegény, öreg zsidók.

Az ifjabb ismételte:

— Egész kis, szegény, öreg zsidók vagyunk.

A katonák szemlét tartottak a szobában. A berendezés határozottan szegény volt. Egy ágy, melyben az ifjabb Salamon — a családfentartó — szokott aludni feleségével és a legifjabb nemzedékkel. Egy sarokban egy matracféle, mely az öregebb hálószobájául szolgált. Egy asztal, három székek, valami sublódféle alacsony és széles szekrény, egy zsámoly, egy teknő, egy rozsdás tüzhely, néhány bögre és tányér és az öreg tyuk: ez volt minden. A szemle eredménye látható undoórral töltötte el a három kalmük katonát és ráordítottak a családra:

— Snapsz!

Ráchel reszketve kelt fel székeről, ösztövére teste remegett, nagy lábai meg-megroggyantak, míg a sublódhoz lépett, melyből kivett egy kis, körülbelül egydecis üvegcsét, melyben sötétsárga folyadék volt. Messziről, sovány karjait a lehetőségig kinyújtva, nyújtotta a katonák felé az üveget. Az egyik kikapta, — Ráchel hátrahanyatlott és szívére szoritotta a kezét. A katoná kirántotta a fogaival a dugót és megszagolta. Arcán bágyadt mosoly folyt szét: az üvegben rum volt. Ajkaihoz emelte ünnepélyesen, de gyorsan is, azonban a másik csakhamar és erélyesen kirántotta a

kezeiből, de ő sem ürit-
hette fenéig, mert a
harmadik — átlátva a
helyzetet — viszont az
ő markából ragadta ki.
Már csak néhány csepp
volt benne, mit kiszí-
vott türelemmel és az
üres üveget a tyukra
dobta. A tyuk mérge-
sen berzenkedett és erélye-
sen kotkodácsolt. Leg-
ifjabb Salamon nevetni
kezdett; az öregebb
ijedten csitította.

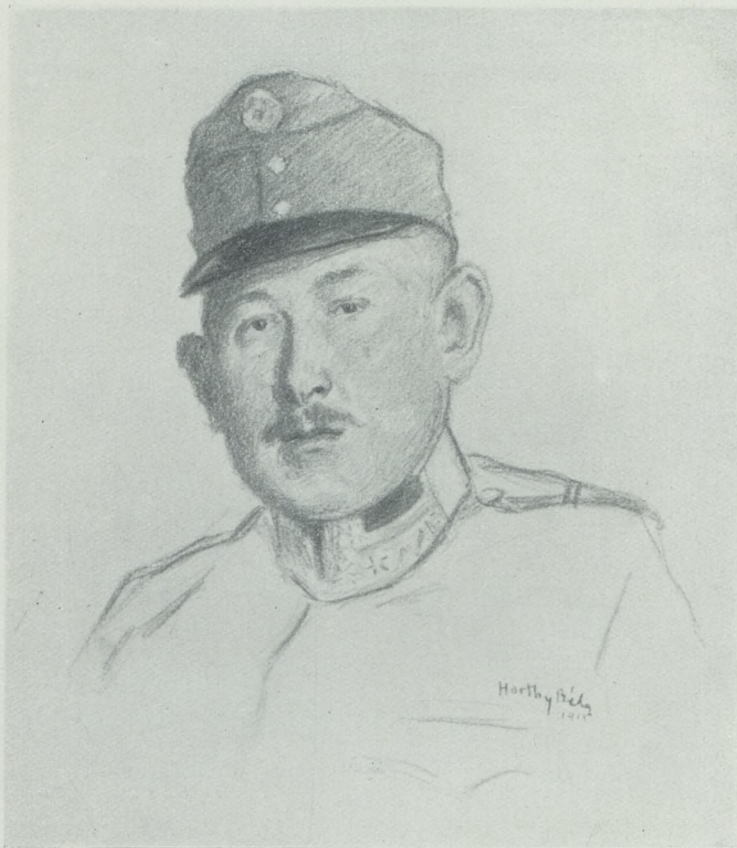
A kalmükök röviden
tanácskoztak és ennek
eredményeképpen egyi-
kük ott maradt. Elszál-
lásolta magát a család
ágyában. Csizmáit lehu-
zatta a családfővel, Rá-
chelnek kiadta zordonan
a parancsot, hogy regge-
lire főzze meg a tyukot,
azután eldült az ágyon
és egykét perc múltán
dörgően horkolva aludt.

A család összebujt a
sarokban a matrácra, de
csupán az öregebb és
legifjabb tudtak aludni.
Ráchelt és ifjabb Sala-
mont ébren tartotta a rémület. A tyuk, melynek semmi
előérzete a bekövetkezendőkről nem volt, a zsámolyon
összegubbaszkodva szendergett. Az asszony könnyes
szemekkel nézett feléje a sötétségben.

Másnap reggel a kalmük, zordságából engedve
kissé, enni kezdte a tyukot. A család az ablakon bá-
mult ki, ifjabb és öregebb Salamon éhesen és dühösen
nyeltek, hallva a kalmük jóízű csamcsogását. A leg-
ifjabb leült a földre és onnan alulról felfelé pislogva
nézte az evést. A kalmük röhögött és gyengéden belé-
rugva a piszkos gyermekbe, lehajított neki egy szár-
nyat. A tyukkal végzett és buzgó — de hasztalan —
kutatást folytatva a szobában és a szobában ital és
értéktárgy után, távozott, azzal az ígérettel hogy
este visszajön, készítsenek
neki ételt és italt.

A család élénk meg-
beszélést folytatott az ese-
ményekről, a lelkek né-
mileg felszabadultak, a
félelem kissé felengedett.

Az öregebb elment a ki-
ürült faluban élelmet haj-
szolni, a legifjabb az orosz
egy leszakadt kabátgomb-
jában gyönyörködött, mit
a földön talált. Az asz-
zony mondta: nem is
olyan rettenetes ördög,
ifjabb Salamon hozzátette:
csak már vinné el az
ördög. Arról beszélgettek,
hogy mégis csak jó az
egész szegény embernek,

nagylónyai és vásárosnaményi Lónyay Zsigmond honvédtüzér kadét-
őrmester a harctérre vonult.
Horthy Béla rajza.

kanalakat és késeket, egy ébresztő órát, egy csomó
vászon fehérműt, nagy, csengő ötkoronásokat, vagy
tizenöt darabot, mit egy fiók mélyéből szimatolt ki,
valamint egy aranyórát, minek átadására Salamonnak
egy gazdagabb hitsorsosát beszélt rá ökleivel.

A család szájtátva bámulta mind e kincseket. Az
öregebb kapzsi szemmel tapadt a pénzekre, az ifjabb
érdeklődve pislogott az óra felé és arra gondolt, minő
jó üzlet lenne ezt megvenni, talán öt forintért is oda-
adná ez a gazember kalmük. De félelme mégis le-
győzte kereskedelmi vágyát. Horgas ujjával nyult az
óra után, de a kalmük röhögve rácsapott a kezére és
visszasülyesztette kincseit a zsebeibe. A család sóhajtott.

A kalmük azután beszélt
mindenféléről, többek kö-
zött a kalmük ördögről is.

Elmondta, hogy minő
irtózatos rém ez. Éjsza-
kánként meglátogatja az
alvókat otthonukban. De
ő most nem fél tőle, mert
itt nincs, csak a kalmü-
kök hazájában él. Sala-
mon, az ifjabb fülelt, kis
fekete szemei élénken
csillogtak, ujjjaival göndör,
vörhenyes hajában tur-
kált, száját mintha gu-
nyos, kis mosolyra fintori-
totta volna: láthatóan
tőprengett valamin, gon-
dolt valamire.

A kalmük elálmoso-
dott és befeküdt sáros
lábaival az ágyba, mond-

Matavovszky István dr. és felesége Jármy Magda.

Uher Ódön felv.

ván, hogy kora reggel valószínűleg elhagyják a falut, nem érdemes lehuzni addig a csizmákat. Meghagyta, hogy hajnalban tisztítsák ki a lábán őket, míg alszik és készítsenek neki reggelit. Azután édesdeden elaludt. Salamon az asztalnál ült és töprengett, a család többi tagja már aludt a matrácra.

Ifjabb Salamon ide-oda mozgott halkan a sötét szobában. Fazekat emelt le a tüzhelyről, valamint egy tömlőhöz hasonló holmit. A sublódót kihuzta: nyekergett és Salamon rémülten rezzent össze — kihuzott onnan egy lepedőt, valamint egy félig telt gyufaskatulát, melyben nagy, színesfejú görögtűz-gyufák voltak, mit a legifjabb kapott egyszer ajándékba. Mindezekkel a holmikkal csendesen kilopózkodott az udvarra.

A kalmük aludt. Álmában tyukot evett és tehénre alkudott és otthoni feleségét püfölte, midőn fül-siketítő zaj verte fel álmából. Ágya előtt egy rém állott fehér lepedőben, rettenetes, hosszukás, barna pófával, melynek szemei lángoltak. Csattogás, bömbölés hallatszott, a sötét szobában pokoli kék és rőt fény gyulladt ki sísteregve: a kalmük ijedten akarta fejére huzni a takarót, de egy jeges kéz lerántotta és egy rettenetes mély, hasból vagy a pokolból jövő hang rákiáltott:

— Gazember, te kalmük gazember nem ismeresz?!

A kalmük rémülten nyögte:

— Te vagy a kalmük ördög.

A rém felelte:

— Én vagyok a kalmük ördög. Érted jöttem, jöjj!

A kalmük hebegett:

— Kegyelem, még ne . . .

Az ördög rémes hangon dörögte:

— Váltsd meg magad, szemeim belátnak a zsebedbe: gömbölyü aranyat látok és kis, gömbölyü ezüstöket!

A kalmük nyöszörögve felelt:

— Odaadom tisztelendő kalmük ördög, csak ne vigyél még.

Az ördög kissé enyhébb hangon felelte:

— Na jó. De mindent gazember! — tette hozzá szörnyü hangon.

A kalmük reszkető ujjakkal adta át az órát, a pénzeket, a vásznat.

A kalmük ördög ordított:

— A kanalakat, a késeket is gazember, vagy viszlek.

A kalmük ijedten nyujtotta át őket. És az ébresztő órát is.

Ujra kénbüzü és vörhenyes láng fénylett, a holmik eltűntek a fehér lepel alatt és csattogás hallatszott. A kalmük ijedten huzta arcára a takarót, a család, mely a matrácra szorongva, értelmetlenül lapult meg, hallgatott. Az ajtó hangos dörgéssel becsapódott, a kalmük ördög eltávozott, a kalmük félénken pislogott ki a takaró alól, nem látott semmit, a szoba egész sötét volt, a legifjabb halkan sipogott. A kalmük lassan újra elaludt. Az ajtó csendesen kinyílt, ifjabb Salamon mászott be. Lefeküdt a matrácra családjához és halkán, örvendve röhögtek.

Másnap az oroszok elvonultak és velük a Salamonok lakója is, szívében a kalmük ördög borzasztó emlékével és ürességével mély zsebeiben. Ifjabb Salamon ezalatt szobájában ült és az egész család ragyogó arccal hallgatta az aranyóra ketyegését, a legifjabb pedig összeverte a kanalakat.

A KEDVES VÁROS.

*Ha jössz a gráci gyorsvonattal
S melázva látod: alkonyul a nap,
Az éghatárnak fellegbóbitáján
A karsu tornyok átaranylanak
És gyárkémények füstszalagja diszlik
A levegőben hajfürtök gyanánt . . .
(Oly rég idézem emlékek során át
Lelkemben ezt a kedves látományt!)*

*Az állomáson annyi szem vár.
Hotelportások kórusa fogad.
S kutatva nézik régi ismerősök
Rég elfelejtett, csendes arcodat.
Kilépsz az utra halkán, tétovázva
S melléd szegődik társul a magány . . .
(Mikor is dobbant ott e szív örömré
„Isten hozott“-nak édes hallatán?)*

*A hosszú utcán vig kapukból
Hintik feléd a jó magyar derűt,
Piros muskátlik, nyájas asszonyarcok
Mutatnak boldog otthont mindenütt.
Itt verkli szól, ott zongora vidámul,
Egy ablak mellett kisleány dalol . . .
(Ó, engem is hítt egykor csacska ének
Szerelmes ajkról arra, valahol!)*

*Ha futsz tovább a sétatérre,
Hol egy bús költő szobra bólogat,
Az érbevésett arc úgy elvigasztal,
Hisz életénél sorsod boldogabb.
És földerülsz a csendes lombok árnyán,
Egy fűrgé pinty csipogva rád nevet . . .
(Hallottam én is könnyü kacagását,
Mig rímbe szedtem egy-egy lánynevet!)*

*Elvándorolsz a kávéházba.
Az ablak mellett vár egy kis sarok
S a kávéfoltos képeslap papírján
Lelked tündéri tájon andalog.
S az utca zajlik, úgy, mint réges-régen,
Magához húz az esti tömkeleg . . .
(Ott néztem én is asszonyok ruháján
A nyár színét s a szintelen telet!)*

*Sétálsz, bolyongsz, mig észre nem térsz.
Hogy árva lényed mily magán maradt
És senki sincs már, mig vasutra készülsz,
Hogy rád tekintsen egy halk perc alatt.
Csak elbucsuzol néma sóhajoddal
És elragad a szivtelen vonat . . .
(Hányszor bucsuztam ilyen éji órán
És marta csendes könny az arcomat . . .?)*

Finta Sándor.

Művész-sorsjáték

az orosz dulta sárosi falvak fölépítésére.

Kiállítása: a városligeti Szépművészeti Muzeumban.

Nyitva minden nap 9—3-ig; vasárnap egész nap.

Belépődíj 40 fillér. Sorsjegy ára 5 K. Kapható A Társaság kiadóhivatalában és minden dohánytözsdeben.

A TÁRSASÁG.

Jól benne vagyunk már a novemberben, a mikor korán esteledik és a hatkor kezdődő ötórás tea vendégeit már színes lampionokkal fogadja a Tóth Lőrinc-utcai kedves ház, Buda egyik csöndes, meghitt zugában. Máskor madár is alig jár erre, ma azonban fényes fogatok gördülnek az előkertbe és pöfögő automobiloiból esti toalettbe öltözött asszonyok és lányok szállnak ki a barátságos hall elé, a hol a budapesti társaság Tarnay Lojzija szeretetreméltó kedvességgel várja házi hangversenyének meghívott publikumát. Mindig kedvesek az ilyen házi koncertek, már csak azért is, mert a meghívott vendégek csaknem kivétel nélkül jó ismerősei egymásnak, de ez a délután mind közönségével, mind művészi szintjével eseményszámba megy a szezon elején, világháború közepén és Tarnay Alajos büszke lehet rá, hogy ilyen zivataros időkben ilyen fényes társaságot tudott kis otthonába varázsolni.

A kedves lakás barátságos hallja, a hol a hangverseny lefolyt, zsufolásig megtelt a legelőkelőbb közönséggel. Ott voltak:

Khuen-Héderváry Károlyné grófné, Seherr-Thoss Béláné grófné, Teleki Sándorné grófné, Hazai Samuné báróné, Ghillány Imréné báróné, Orosdy Fülöpné báróné, Barkóczy Ilona bárónő, Szalay Gáborné báróné, Gyömrőy-Blankenstein grófné, Berzeviczy Albertné, Lánczy Leóné, Basch Gyuláné, Liphay Béláné, Hódossy Sándorné, Gáll Endréné, Hedry Aladárné, Hermann Béláné, Nagy Gézáné, Kollerich Gyuláné, Kollerich Pálné, Luczenbacher Pálné, Ghillány Piroska bárónő, Ghillány Sári bárónő, Elek Mária, Szinyey-Merse Rózi, Berzeviczy Albert, Zichy Aladár gróf, Szalay Imre báró, Baán Achilles, Reiner Ignác, Bruck Miksa, Hatvany Endre báró és Görgey Arisztid. A most említettek kivül jegyeiket megváltották: Wilczek Frigyesné grófné, Bánffy Györgyné báróné, Elek Pálné, Lónyay Sándorné, Wahl Oszkárné, Weiss Daisy, Kornfeld Mórincé báróné, Wodianer Arturné, Szinyei-Merse Józsefné, Kammer Ernő, Horánszky Lajos, Kistétényi Kovách László és Szmracsányi Miklós.

A művészi programot — ügyes összeállítása a házigazda izlését dicséri — Nagy Géza zeneakadémiai tanár vezette be, Liszt, Mendelssohn és Henselt egy-egy gyönyörű darabjával, utána Zsámboky Miklós huszárhadnagy gordonkajátékában gyönyörködhattunk, a ki Popper mester tanítványa és a ki Popper *Tarantellá*-ját és Rubinstein *Melodie*-jét játszotta nagy művészi készséggel. Kedves száma volt a műsornak Paulay Erzi szereplése; Emőd Tamás *Fekvő regiment* című jelenetét és Gárdonyi *A falu reggel és este* hangulatképét mondta el, nagy hatással. Utána Baán Achillesné énekelte el finom, tisztán csengő szopránján Tarnay *Óh, mért oly későn...* kezdetű dalát és a *Hugonották* egy szép áráiáját. A megújuló tapsokra még Kun László egy dalát mutatta be.

Nagy Géza és Zsámboky zongorajátéka után barátságos tea következett, kisebb-nagyobb csoportokra oszlott a fényes vendégsereg és folyt a beszélgetés háborúról, békéről és minden érdekes témáról, mely a társaságot manapság foglalkoztatja.

A házigazda mindenütt ott volt, végezetül ő is zongorához ült és néhány újabb szerzeményével kedveskedett vendégeinek.

Tarnay Alajos.

Öreg este vetett véget a Tarnay-délutánnak, a fogatok és automobiloiból százfelé robtak a kedves budai ház elől.

*

A zemplénmegyei *Ilonafalva* felépítésére augusztus 18-án megindult gyűjtés oly szép eredménnyel járt eddig, hogy néhány lelkes asszony és leány a további siker előmozdítása érdekében december 21-én és 22-én karácsonyi vásárt rendez a Szent István-Társulat Szentkirályi-utcai palotájának dísztermében. A vásáron főleg karácsonyra alkalmas csemege- és házi-ipari cikkeket fognak mérsékelt áron és vételkényszer nélkül árúsítani. A rendezés lelke *Barkóczy Ilona* bárónő, a ki semmi fáradságot sem kímél a siker érdekében. Mellette Csáky Elza grófnő, özvegy Farkas Ödönne, Novák Mártonné, Torma Györgyné, Tihanyi Béláné, Steller Antalné, Szemző Aglaja, Versenyi-Kállay Rózsa, Zempléni Gyuláné és Zemplényi Lászlóné buzgólkodnak. Minden remény megvan rá, hogy Ilonafalva a jövő tavasszal már épül és apró házaival örök időkre hirdetni fogja a magyar asszonyok áldozatkészségét.

Elesett hőseink

névénél megőrkítő díszes emléktáblák templomok vagy középületek falaira, hazai márványból 50 kor.-tól feljebb, közterekre és temetőkre állítandó emlékoszlopok 150 kor.-tól feljebb. Megrendelhetők: „KULATAR“ művészeti sírköviállítás, Budapest, VIII., Közttemető-ut 4. szám alatt.

Az északi harciérről: 1. Böhm Ermolli hadtestparancsnok szemlét tart a frontra induló csapatok felett. 2. Cibula altábornagy. 3. Bardolffy tábornok, vezérkari főnök. 4. Csécsi Nagy Imre ezredes. 5. Hartmann vezérkari kapitány. 6. Báró Liphay hadnagy, parancsörtszt.

CZERWINSKA HADNAGY.

Elbeszélés.

Irtá SOMLAY KÁROLY.

IX.

Európa valamennyi udvara és diplomatája azon törte fejét, hogy a carewna által trónjától megfosztott III. Ágoston királynak ki lesz az utóda a lengyel trónon.

Katalin cárnő a nagy konkurrenciának úgy vetett véget, hogy a sok ajánlkozó közül egyik szeretőjét, Poniatovszky Szaniszló grófot ajándékozta meg a lengyel koronával.

Az oroszpárti Cartorisky hercegnek nem volt inyére a szépasszony választottja.

— Feledi felséged, — mondá Katalinnak, — hogy Szaniszló gróf nagypapája csak közönséges ispán volt.

— És ha ő maga lett volna is ispán, — felelt Katalin, — akarom, hogy király legyen.

Egy igen ügyes és erőszakos kortese volt a cárnőnek Lengyelországban. Bizonyos Replin nevű herceg. Replin tizezer orosz katonát állított fel Varsó utcáin, a hova a királyválasztást tüzték ki és hogy néhány szószátyár lengyel ur száját is betömje, százezer aranyat bocsátott közprédára.

Néhány hónapi küzdelem után 1764. évi szeptember havának 7-ik napján Poniatovszkyt megválasztották királynak. Ezzel kezdődött aztán Lengyelországban a hosszú csetepaté — a latin kereszt és a görög kereszt harca —, a melynek csak az ország bukásával lett vége. A lengyel sas fölfalta önmagát.

Akadtt ugyan néhány tiszta kezű lengyel nemes, a kik idejében fölismerték a cárnő »jóindulatu« intencióit és tiltakoztak az orosz beavatkozás és önkény ellen. De hát régi igazság, hogy

Hasznos ungentum a mogyorófa-kenet,
Lehet vele élni mind fekve, mind menet . . .

A vérben fürdő országból sokan a Szepességbe menekültek. Itt bujdosnak, lappangtak, mint a fészkeikből kivert madarak.

A lublói starosza ekkor Szaniszló király öccse, Poniatovszky Kázmér volt. Ez az ur valóságos hajtóvadászokat rendezett a Szepességben bujkáló hazafias lengyelekre. A Dunajec partján álló kamalduli kolostor is — mint azon időkben általában minden kolostor — szintén »salva guardia« volt (menekékhely, a hol a menekülte a törvény nem tehet rá a kezét).

A nagyobbbrészt lengyel származású szerzetesek megkönyörültek az üldözötteken és néhánynak helyet adtak a Vöröskolostorban, a hol biztonságban érezték magukat a lublói helytartó kegyetlenkedései ellen. A haligovcei tótoknak templomra, papra nem telvén, a Vöröskolostorba jártak — a mikor járhattak — misére. Mert a sátoros ünnepet és Nagyboldogasszony napját kivéve, senkinek se volt szabad a kolostort és a templomot kétszáz lépésen belül megközelíteni. A ki ez ellen a tilalom ellen vétett, egyházi átokkal sújtották. A barátoknak viszont nem volt szabad a kolostort kétszáz lépésen túl elhagyni. Persze háborus időkben ezen a szigorú regulán is enyhítettek valamit.

Haligovce lakói a klastromban tudták meg, hogy mi minden történt odaát a folyón túl.

Órákon keresztül hallgatták a szerencsétlen polyakok panaszait. Velők sirtak. Velők zokogtak. De legkivált egy fiatal, szókehaju tót menyecske érdeklődött a bujdosó lengyelek sorsa iránt. Szinte faltá minden szavukat.

A kolostor alsó udvarán, egy ósdi kaputorony aljában szoktak összegyülekezni a lengyelek a haligovcebeliekkel. Szopósgyermekekével a márványlépcsőre kuporodva, hallgatta a menyecske a rémséges eseményeket.

Megjelent az 1916. évi

HÖLGYEK NAPTÁRA

Szerkesztő: S. BOKOR MALVIN.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Vadászat a levegőben. Porosz tisztok egy közeledő orosz léghajót vesznek célba.
Vermes Gyula huszárőrnagy felv.

— Most már nemcsak a pestis meg az orosz, hanem a poroszok is dulják hazánkat, — ujságolta egy vén lengyel pap, — hétezer szüzeleányt hurcoltak el tőlünk a poroszok. Ráadásul minden leány után három aranyat sarcoltak tőlünk.

A nyulánk, szőke asszony szemei megvillantak. Felugrott ültéből és elsápadva, reszketve kérde:

— És mit szóltak mindehhez a lengyel ifjak?

— A lengyel ifjak? — kacagott gunyosan az öreg pap, — a lengyel ifjak most kockáznak és francia bort isznak.

— Ugy? Hát egy se akadt, a ki felkötötte volna kardját a lengyel leányokért, — fakadt ki szenvedélyesen a menyecske, — vagy ő nekik talán már nem is kellenek a lengyel hajadonok?

Az öreg pap keserű hahotával felelt:

— Kérdezd meg, lányom, a krakói tizenkét apostolt! Ők majd felvilágosítanak téged a hajadonok sorsa felől! . . .

Az asszony megtántorodott. Karjából kiejtette gyermekét, a kis Boleszlót és a kavicsos földre borulva zokogott. A körülötte levők megilletődve bámulták. Aztán azon tűnődtek, mi oka lehet rá, hogy ennyire szívére veszi a hétezer lengyel leány megrendítő sorsát?

A toldott-foldott ruhájú nő pedig — mikor el-sirta a bánatát — ismét karjaira vette fiacskáját és köszöntés nélkül távozott a klastromból.

— Igen . . . Igen, majd én megkérdem a krakói ifjaktól, hogy van-e még becse előttük a lengyel szüzek pártáinak, — mormolta magában.

— Ki ez a nő? — tudakolták a lengyelek a haligovceiktől, — mert valami nagy oka lehet, hogy ily elszántan tört ki lelkéből a keserűség.

— Mi csak annyit tudunk felőle, — mondták vállvonogatva a tótok, — hogy vagy egy éve már, hogy az Aksamintka barlangban találta félholtan egy gnézdai legény. De hogy hogyan került oda, akkor tél idején, azt bizony nem kötötte az orrukra. Nem is kérdeztük tőle. Az ő dolga.

Ezek itt csak tűnődtek, töprengtek a kolostor udvarán. A szőke asszony pedig már messze járt. Az országútról azonban nem fordult be Haligovce felé, hanem Gnézda város irányában folytatta útját.

Mezítelen lábait véresre törte a kavics. Haját összekuszálta a szél. Torka kiszáradt a sietéstől. Még éhes gyereke sírását se hallotta. Csak sietett, rohant ;

mer: kergették az indulatok. Az emlékek . . . Dult arcával, kuszált hajával, fődetlen karjaival, a testét takaró ócska kaszanyicában olyan volt, mint a tébolyodott.

Vele szemközt egy ökrösszekér dőcögött. Mikor a szekér mellett ballagó tót meglátta a rohanó fehérnépet, ijedtében keresztet vetett magára és egy marok port hintett utána. Azt hitte, hogy gonosz lelket látott, a kinek még a hantok alatt sincsen nyugta.

X

Odébb egy csapat podolini lovashajduval találkozott. Ezek Brüderlein János szepesi gróf kíséretében voltak, a ki éppen a lublói várba ment kézcsoakra a starosztához és vitte magával a tizenhárom zálogos város ajándékát: az öt átalag aszubort.

— Hova sietsz, koldusasszony? Tán csak nem a világ végére? — évődtek vele a hajduk.

— De bizony, ha lehet, még azon is tulra.

— Kuporodj hát mellém, a nyeregbe, — mókázott egy rezesorru vitéz, — majd én elviszlek az óperenciákra.

— Előbb megtudom, hogy van-e ott kettőnk számára hely, aztán majd visszajövök érted. Légy hát addig türelemmel.

— Mire onnan megfordulsz, — röhögtek a hajduk, — olyan vén leszel, hogy a sátánnak se köllesz!

— Pedig én éppen annak akarok kelleni, mert az Isten már elhagyott.

— Huh? A beste, hogy átkozódik! Üss hegyibe pajtás! — biztatják a rezesorrut.

Nem is kellett ennek sok biztatás. Kardjával a nőre suhintott.

A penge nyomán vér buggyant elő. A nyakából csepegő vért az ut pora itta fel. Hátha ezt a poron szikkadó sok vércseppet valaha Krakko felé sodorja majd a viharok szele? Nem lehetetlen . . .

A kardütötte seb nem fájt a rohanó nőnek. Annál inkább sajgott az a seb, a melyiket az emlékek ütöttek szívére a Vöröskolostorban.

Az országutat szegélyező bükkerdőkben gyanus szellők fujdogálnak. A millió falevél csöndesen rezeg a galyakon. Beszélgetnek a mohos fák. Távolban a fenyőrengeteg felett hamvas felhők usznak. A tülekedő felhőraj mögül tompa morgás, aztán egy kurta dörrenés hallatszlik. Hirtelen egy vékony tüzpántlika leng a sötétülő égbolton: a haragvó Isten balszemének egy villanása. Az erdő egyre jobban züg. Már nemcsak a

Az északi harctérről: Földalatti fedezékek.

Vermes Gyula huszárőrnagy felv.

levelek, hanem a fák is hajladoznak. Ágak töredeznek. Az országút porát felhóig emeli a forgószél. Eleinte csak egy-egy vízcepp hull a magas páraocéánból. Azután zuhog a zápor...

Paula még ettől se riad vissza. Gyermeke arcát keblére szoritja és szembeszállva a fergeteg erejével, siet. Rohan. Szőke hajáról csorog az esőlé. Lucskos ruhája testéhez tapad. Fázik; a toga vacog. Teste hideg, csak lelkét forralja a belső, lázas energia. Gyereke alétlan bágyadozik karján.

Késő este lett, mire kitombolta dühét a zivatar. A megritkult, megkönnyebbült felhők mögül előbukkanó hold fényénél már látszott a gnézdai torony aranyos keresztje.

A város mellett a Poprád hidján egy kőfeszület állott. Ez megtudta állítani Paulát. Nézte, nézte a názareti Mester töviskoronás homlokát és bár ajkáról egy szó, egy árva fohász se szakadt fel, se tömjént nem égetett, se gyertyákat nem gyújtott, — mégis imádkozott. Hiszen a nyelv nem is tud imádkozni. Imádkozni csak a lélek tud...

Nem földi javakért könyörgött. Még egy falat kenyérrért se zaklatta a legfelsőbb lényt. Csak ennyit kért tőle:

— Te, a kálváriai tragédiának isteni hőse, taníts meg engem szenvedni!...

A városban hamarosan megtalálta Vojtekék házát. Gyuró éppen az istálló küszöbén üldögélve, két kis házinyullal incselkedett, mikor meglátta az árnyékvető alatt feléje közeledő Paulát. Nagy örömmel üdvözölte váratlan vendégét:

— Jó estét, Gyuró, — suttogott Paula, — áldom a szivedet, hogy érettem is dobban néha. Csak egyedül vagy itthon?

— Ha az alvókat is számítom, akkor hármacskán volnánk, mert az öregeim már alszanak. Nem hallja a horkolásukat?

— Akkor ne is zavarjuk őket. Különben is csak veled akarok beszélni. Hol beszélhetnék bizalmasan veled!

— Hol? Hát itt az istállóban. Itt nem hallgat ki bennünket senki. Legföljebb a kesely. Ő meg nem olyan locsifecsi perszóna, mert ő nála megmarad a szó. Üljön le hát, leányasszonyka ide a nyoszolyára, aztán hadd hallom, mi hírrel jött?

— Krakóba megyek.

— Kra? ... Kra? ...

— Igen. Kra ...

— Oda ugyan alig megy. Nem tudja tán ifiaszszonyka, hogy tul a Dunajecen kigyuladt a király szalmakazla? Ég az egész Lengyelország.

— Épp azért megyek oda, hogy eloltsam a tüzet. De mielőtt eloltom, beledobom a gyújtogatókat is a lángtengerbe.

— Hogy is mondta a leányasszony? Hogy hát izé... hogy maga, egyedül maga akarja véghezvinni azt, a mire százezren se voltak képesek? Megázott, megfázott a leányasszony, a hideg bántja. Félrebeszél. Feküdjék le a nyoszolyára, majd betakarom a subámmal.

— Nem! Nem beszélek félre, Gyuró. Nincsenek lázálmaim. De addig nem hajtom fejem álomra, míg el nem kiáltom a lengyel földön, hogy tűz van!... Olyan hangosan kiáltom, hogy meg fogják hallani a szómat a süket polánok ott a Warta, Visztula, Dnjeszter és a Dnjeper mezőin! Meg fogom nekik mutatni a vörös lángok lobogását és eloltjuk a tüzet vérrel! Orosz vérrel! Vagy ha kell, lengyel vérrel!

— Elszaladnék tán a városi felcserért, hogy eret nyisson a leányasszonykán, mi? Vagy tán inkább ecetes kendőt kössek a homlokára?

— Szamárfüleket a buksi tarkódra, te ostoba!

Orosz fogoly aratómunkások Tóth Béla, a Pesti Hazai Takarékpénztár igazgatójának alsó-zellői gazdaságában. A jobb szélén: Tóth Béla és fia.

Eh, nem fecsegni jöttem én ide, hanem azért, hogy megkérdézzem tőled: számíthatok-e rád?

— Persze, hogy a kalmukok felkössenek, vagy hogy a kozákok bocskorszijat szabjanak a bőrömből?! Hogy is mondja a lengyel? Nie pozvolam! Már én csak inkább Gnézdában maradok, drága leányasszonyka.

— Gyáva fickó, hát nem mersz a szoknyám árnyékában mellettem bandukolni?

— Hogyne mernék? Elmegyek én a leányasszonykával akárhova, csak Krakóba nem! Hehehe; a fene itt egyen meg apróra, ha a leányasszonyka most nem tréfált velem. Izé, nagy bitang maga, hallja-e?

— Nincs kedvem bolondozni, Gyuró! És hogy lásd, mennyire komolyan beszélek: kérlek, add oda számomra a lovadat.

— A keselyt? Már akkor — ha éppen muszáj — inkább a magam bőrét reszkirozom, de a keselyt semmi esetre. Mert ha a keselyt baj érné, hogyan fuvaroznék olajat Podolinba, meg Lőcsére?

— Látod füles, én se akarok egyebet, csak azt, hogy tedd fel az olajos hordót a szekeredre; aztán majd csinálunk olyan vásárt Krakóban, hogy olaj helyett csupa szinarannyal telik meg a hordód.

A legényke egyet sodort serkedő bajuszán, aztán Paulára kacsintott:

— Arany? Köll is nekem arany, mikor nekem csak gyémántok köllenek?! Érti leányasszonyka? Nekem az a két gyémánt köllene, a ki ott ragyog a maga szemöldöke alatt.

Aztán nehogy véletlenül forró nyakleves érje, hirtelen kiruccant az ajtón. Az udvarról kiáltotta be:

— No hát, áll az alku?

— Eb, a ki megszegi, — mosolygott Paula, — tehát megyünk Krakóba?

— Soha egy szóval se mondtam, hogy nem. Mikor indulunk?

— Azonnal. Siess hát. Tedd fel a ponyvás szekérre a hordót, aztán kösd rud mellé a keselyt. A többi az én dolgom.

Gyuró fütörészve cammogott a színbe a szekérrért. Ott még egyszer meggondolta magát:

— Bizony Isten bolondság. De mitevő legyek, ha ő ilyen akaratos? Hej kesely, kesely? Visszakerülünk-e még valaha a gnézdai selyemfüves pástokra?

Mielőtt a nap vörhenyes tányérja előbukkant volna a keleti széleken, a ponyvás szekér már ott dőcögött a Via-regián (a Szepességből Lengyelhonba vivő országút) Lengyelország felé...

(Folyt köv.)

MIÉRT NEM TALÁL

követésre a jó példa, a mit megszivlelni mindig üdvös volt, a melynek olyannak kellene lenni, mint a jó magnak, mely termékeny talajba hullott? Ilyen követésre való jó példa volt a Novák István eperjesi püspök ismert körlevele, mely számüzte egyházmegyéje iskoláiból a cirill-betüt és hatalmas lépéssel járult hozzá az északi végek ruténjeinek magyarosításához, olyan politikához tehát, a melyet dicsőséges küzdelmünk véráldozata érlelt naggyá s a melyet elfogadni, utánozni minden jó magyar ember számára kötelesség. És ime Papp Antal, görög katolikus püspök Ungváron, a kihez bizonyára szintén az Ur lelke szólt, a mikor elhívta szolgálatára, haragszik és szigorú büntetéssel fenyeget, a miért néhány papja hazafias buzgalom tüzeiben égve a cirill-betü és a Julián-naptár ellen fordult és megértette a Novák püspök példáját. Hát ezért haragudni és fenyegetőzni nem lehet. Hiszen Ungvár is olyan egyházmegyének a szíve, a mely átélte az oroszjárás legkésőbb napjait s ki csodálkozhatik rajta, ha az igaz magyar lélek e sötét idők legkisebb emlékét is ki akarja tépni magából. Ezt csak helyeselni, ezen csak lelkesedni lehet és az ungi papok ne féljenek Papp Antal cirkulárjától, tévedés iratta azt vagy kicsinyesség, a mely elvész, semmivé lesz a magyarság diadalának harsonája mellett.

*

Vicces emberek beszélnek városszerte az adomát, hogy Mackensen erősen meghült, köhög és a figyelmes német császár üdülni küldi — Egyiptomba. Ezzel szemben nem vics, hanem szomorú valóság (már azoknak, a kiket illet), hogy a derék Nikita és a jószág Petár súlyos betegek. A fekete hegyek országának ura gyomorbeteg, Nagy-Szerbia álmódója pedig köszvényes és mind a ketten erősen rászorultak a levegőváltásra. Persze, az ő számukra már bajosabb valamit kitalálni, mert Nikita nem szívesen menne Karlsbadba és Petár is húzódozik Pöstyéntől s így, ha csak lehet, mind a ketten szép Itália gyógyító ege alá készülnek, a hol szeretettel várja őket a rokonság. Hogy a kúra beválik-e, más kérdés. Bizonyos azonban, hogy egészségesebb lesz — a Balkán.

*

Az oxfordi egyetem üres és a Times sirva panasolja, hogy az idén mindössze háromszáz új hallgató iratkozott be a híres főiskolába. Hát persze, ilyenkor illik a harctérre menni, vagy egyéb munkát vállalni a country-ért, csak hogy az oxfordiaknak valóságos istencsapás az egyetem elnéptelenedése. A kollégiumok konganak az ürességtől s a hol azelőtt tanárok és diákok laktak, most takarítónők ásítognak a szomorú falak közt. Ne hallgassuk el Oxford véráldozatát sem: ötszáznegyven hallgatója esett el a háborúban. Bizony, szomorú ez és még szomorúbb lesz, ha még sokáig húzódik a dolog és a kollégiumokat be kell zárni. Akkor aztán igazán elkerdezhetjük, hogy miért? És széles Nagybritanniában nem tud rá válaszolni csak egy ember, Sir Edvard Grey...

*

Wells, a nagy fantaszta, újra álmódott, Ezuttal háborús álma volt és a mit el nem felejtett belőle, sietett megírni a párisi *Je sais tout*-ba, nyilván azzal a céllal, hogy elolvassák és el is higyjék. Azt mondja Wells, hogy az aviatikának szédületes jövője lesz és elkövetkezik az idő, a mikor hatalmas, áttekinthet-

Megfigyelő állásban. Balról jobbra : Rosetti báró, Pielsticker báró, Conrád báró, Attems gróf, Hertelendy kapitány, Waldstätten báró huszártisztek. Márfity Béla huszárőrnagy Kodak-gépen készült felv.

len tömegű légitöltője lesz az angoloknak és lesznek repülőgépek, a melyek meg fogják semmisíteni a földi ütegeket, elhallgattatják a nagyszájú Bertákat és akkor versenyen kívül áll Anglia minden háborúban. Valóságos fixa ideává nő Wells álmában ez a repülő-üteg s mindössze az aggasztja, hogy egy kissé nehézkes lesz a kommandó és a hirszolgalat. És ezt mi is elhisszük *A láthatatlan ember* szerzőjének.

*

Tisztujítás. Háború a háborúban. Máskor szenzációsan érdekes, most azonban csak futó epizód, a mit talán észre se vennénk, ha két nevet nem olvasnánk e listában, a Bárczy Istvánét és a Rózsavölgyi Gyuláét. Öröm nekünk és minden budapesti embernek, hogy újabb tíz esztendőre Bárczy István lesz a székesfőváros polgármestere. És sajnáljuk és velünk együtt őszintén sajnálja az egész város, hogy elmegy Rózsavölgyi Gyula, aki negyven esztendőnél tovább szolgálta hiven, odaadással Budapestet. Köszöntjük mind a kettőt szeretettel.

SZINHÁZ, ZENE.

— A madonna rózsája. — Filharmónia. — Backhaus. —

Valahogy úgy hatott ránk *A madonna rózsája*, mint a mikor a jó diák folyékonyan mondja föl a leckét és a tanár ur akarva, nem akarva, egyest kénytelen beírni a noteszébe. A jó diák ezuttal *Hevesi Sándor*, a ki komoly, nagy könyvekben szokott búvárkodni és a ki szinpadai tudás dolgában kitűnően van handicapelve. És ha mégis azt mondjuk, hogy a Nemzeti Színház második premierje sem hozott igazi sikert, nem is a szerzőben keressük a hibát, a ki Balzac egy humoros elbeszéléséből kifogástalan reneszánsz drámát írt, hanem inkább magunkban, a kik a világháboru vaskorszakában nem tudunk lelkesedni a cinquecento érzelgős, szavaló szerelmeseiért. Még akkor se, ha ezek a szavaló szerelmesek Márkus Emma és Beregi Oszkár, a kik ugyancsak értik a mesterségüket. Abban az esztendőben, a mikor a negyvenkettesek dörögnek, nem hat meg bennünket a reneszánsz legvirágosabb bombasztja sem, nem siratjuk meg a marcona zsoldosok kardja által elveszett balga Renatot és a fehér és piros rózsák közt nyíló Madonna Izottát, a ki öngyilkos szándékkal mérget iszik, nem eredménytelenül. Egy kicsit elbúsulunk talán, a mikor Barbara asszony — mily csodás alakítása Rákosi Szidinek! — tudunkra adja, hogy Izotta örökre elaludt, keblén egy hervadó fehér rózsával, de mihelyt a madonna elaludt, mi fölédreduk a káprázatból, a mely ráült a lelkünkre, de a melynek egy percig sem tudunk tovább hinni két és fél óránál. Ha ez a siker, *Hevesi Sándor* meg lehet elégedve a szombati premierrel. Hazamenet azonban már tudtuk, hogy ez a dráma nem igaz, receptre készült (igaz, hogy kitűnőre), de nem az élet véréből termett. És nem hiszünk az ostobán szerelmes Renatonak, a madonnának sem hiszünk, a ki úgy csöppen egyik szerelméből a másikba, mint a hogy a gőzfürdő medencéjéből a másikba sétál az ember. Az egyetlen bölcs a drámában a condottiere, *Kürthi József* pazarul gazdag ábrázolásában. Ezen a derék férfun — a ki valamikor maga is szeretője volt egy hűtlen asszonynak — látszik, hogy szánja Renatot (huszonegyéves az Istenadta!) és már várjuk is, hogy elbocsássa egy kegyelmes, okos gesztussal, de — ugymond *Hevesi* — mi lenne akkor a költői igazságszolgáltatással, a jó öreg Halállal, a ki nélkül jónevelésű reneszánszdráma el nem képzelhető. Így a bölcs condottiere is megtagadja magát a szerző kedvéért és mi keserű szájjal vesszük tudomásul, hogy a romantika kegyetlenebb, mint az élet. És felsóhajtunk, miért nem vígjátékot írt *Hevesi* a *Contes drolatiques* eme gyöngyéből, hiszen neki mindegy, neki az is sikerült volna. — *Márkus Emma* gyönyörű madonna volt és megvesztegető művészettel játszott, *Beregi* ellenben nem mindig találta el az ifju hangját, a ki még nem csókolt asszonyt. Elsőrangú művészi alakítás volt a *Rákosi Szidié* és *Kürthi Józsefé*, kisebb szerepeikben *Bayer Gizi* és *Kelemen Mária* bájosan mozogtak a szinpadon.

Körmendy Viktor.

*

A bécsi Grosses Konzerthaus-ban két estén át

Az északi harctérről: Oroszoktól zsákmányolt ágyu a Styr melletti harcokból.
Baross Tibor dr. felvétele.

hangversenyeztek derék filharmonikusaink *Kerner István* vezetésével. Eseményszámba ment ez a két este Bécsben s fényes, előkelő közönség ünnepelte művészeinket. Az első estén ott volt *Károly István* királyi herceg, *Buridn* báró közös külügyminiszter, *Stürgkh* gróf osztrák miniszterelnök, *Jankovich* kultuszminiszter a magyar kormány képviselőjében, *Rossner* Ervin báró ő felsége személye körüli miniszter, *Heynold*, *Hussarek* és *Forster* osztrák miniszterek, a német és török nagykövet, számos herceg, gróf és a bécsi közelet minden számottevő tagja. A programon Beethoven, Goldmark, Strauss Richárd és Brahms művei szerepeltek a publikum nem tudott betelleni a gyönyörűséggel, a mit a filharmonikusok igaz, tiszta művészete nyújtott. *Medek* Anna éneke is nagyon tetszett s a királyi herceg *Kerner Istvánnal* együtt bemutatta magának a kiváló művésznőt. A bécsi filharmonikusok és a bécsi magyar egyesület hatalmas koszorúval ünnepelte a vendégeket.

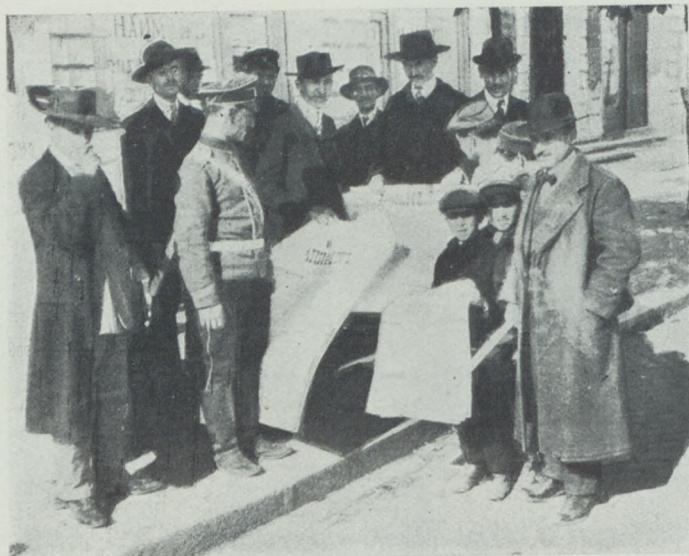
Szombaton *Backhaus* gyönyörködtette káprázatos technikájával legelőkelőbb koncert-publikumunkat. Csodásabban, megvesztegetőbbben senki sem játsza Chopint, mint ő; temperamentuma mintha egyenesen erre termelt volna. Beethovennel kevesebb szerencséje van, de ezt szívesen megbocsátotta a közönség a cisz-moll scherzóért és annyit tapsolt a művésznek, hogy az nem győzte ráadással megköszönni.

Jó izlésű ember óvatosan választja meg pipereszappanát!

Járványos időkben Brázay „ANTIPARASIT” szappanát használja, mely kiváló minősége mellett legtökéletesebben szolgálja a fertőtlenítés célját is.

Mindenütt kapható!

Készíti: BRÁZAY KÁLMÁN szappangyára. □ Budapesti raktár: VIII., Baross-u. 43.

Utcai jelenet Szóhában.

Meinl féle

*uj termésü
tea*

Ujból megnyílt november 14-én

RITZ

szálloda étterme
délben és este couvert
és étlap szerint normális
szállodai árakkal.

RITZ

szálloda teaszalonja
délután 5-7-ig zenés
uzsonnával, 8 óra után
színházi vacsorával.
Hideg buffet és cukrázda
italok.

RITZ

pince

(Bejárat a Duna felől.)
Magyar konyha polgári
árakkal. A Fővárosi Ser-
főzde márciusi kiviteli
sőre pohárban.

Bérlője: ACZÉL ARTUR, a római Imperiál-
szálloda tulajdonosa.

BRACHFELD F.

Ő cs. és apost. kir. felsége kamarai szállítója
Csász. és kir. udvari szállító

Tábori fehérneműk és esőkabátok.

Féregóvó selyemingek és alsóruházat.

Tricot alsóruházat és gyapjuharisnyák.

Uri téli ruházat, téli kabátok, bundák mérték után.

Budapest, Dorottya-u. 1. Gizella-tér sarok.

A legjobb német pezsgő!

FEIST-FELDGRAU

FEIST-CABINET

FEIST-CORDON

FEIST-ROTWEIN-SEKT

FEIST PEZSGŐGYÁR r.-t., Frankfurt a. M. Alap. 1828.

Főraktár Magyarország részére:

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 10. Telefon 81-84.

Régi képeket

mesterien javít, tartóssá tesz; **nemesi
címerket, ősfákat, kamarási táb-
látokat** elsőrangú heraldikai kivi-
telben készít **HANUSZIK LÁSZLÓ**
Budapest, X. ker., Liget-utca 40. szám,
III. em. 16. * **Telefon: 120-41.**

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

— Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség. —

Husár 15. Hangulatos, de tulságosan naiv. — **Póstelek.**
Csak rajta. Ezek már majdnem közölhetők. — **T. József.** Nem
közölhetők.

Felelős szerkesztő: DOBAY ISTVÁN.

Főmunkatárs: NÁDASDI BAÁN ACHILLES dr.

Laptulajdonos: DOBAY ISTVÁN és SZÉNÁSY SÁNDOR DR.

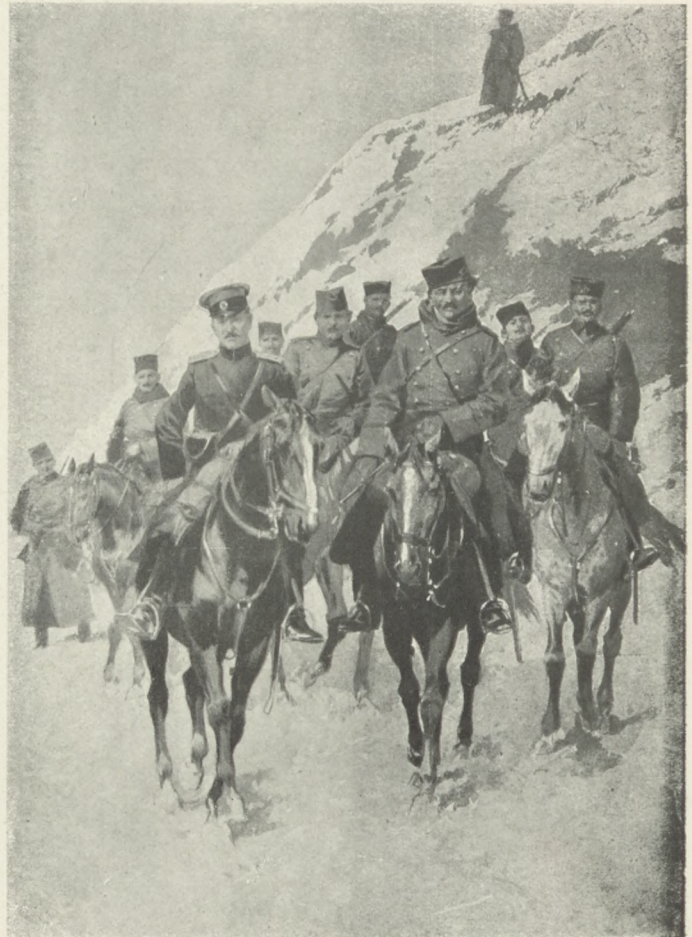

Készül a nagy ebéd.

Jakabffy István huszárfőhadnagy felv.

A bolgár cár a Nis bevételének örömeire tartott hálaadó istentiszteleten.

Menekülő szerb vezérkari tisztek az albán határon.

A menekülő szerbek nyomában: Elhagyott lövészárók a szerb sártengerben.

A Ritz az előkelő társaság szállója.

Urmánczy Nándorné **Szakácskönyve** az uri világ izlése. ..

A könyv ára kötve 3 kor. 60 fillér. A szerző könyvének tiszta jövedelmét a háboru árvái felsegítésére fordítja.

Eltér minden eddigi sablonos rendszertől. A mai viszonyokhoz alkalmazkodik. Közel 500 eredeti, praktikus étel receptjét maga próbálta ki és a ki utána csinálja, biztosra mehet. Főszempontjai: takarékoság, izletesség, egészség. Kiállítása igazán művészi: címfődelét *Glatter Gyula* festőművész rajzolta. ** Megrendelhető: **A Társaság** kiadóhivatalánál, Budapest, Ritz-szálló.

Frenreisz István

Éttermei

katonatisztek kedvelt találkozó helye.

Saját borpincék. — Telefon: József 35—87.

Budapest, VIII., József-körut 56.

A HÁBORU ÉS ANGLIA!

A HÁBORUS ANGLIA

Irta: BING EDE JÁNOS.

MOST JELENT MEG!

Megrendelhető: „A TÁRSASÁG” kiadóhivatalában.

Ára: 2 korona 50 fillér.

HUBERT J. E.

**ELSŐ MAGYAR
PEZSGŐ-GYÁR
POZSONYBAN**

GENTRY CLUB

kapható minden nagyobb üzletben

Alapított 1825-ben